

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvvm Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

Forma literum tonsuræ, & in his requisita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

*Episcopus
non dispen-
sat super
scientia.*

28 Nec poterit dispensare episcopus, vt illiteratus omnino tonsuram suscipiat, teste Innoc. in c. cum dilectus, de temp. ordinand. in d. c. in Bernard. de Luo in pract. cri. in ver. illiterati.

29 Quod intelligerem verum in viris iam ætate ingrauescentibus, sed in iuvene septem annorum potest episcopus cum modica scientia isti iuueni primam conferre tonsuram, habita ætatis ratione, quæ ostendit illum magnam callere non posse scientiam in illa ætate, & sub spe futuri studij illum promouere: sicut quandoque doctores conferunt gradum baccalaureatus primæuum iuuenibus acrimonia ingenij præditis, licet parum studuerint in rure: quia spem habent, vt ad maiora prochi debeant, postquam bono præditi sunt ingenio.

30 Forma conferendi primam tonsuram ponitur in pontificali, in principio, eam non pono, nam postquam aliquis est clericali insignitus caractere, præsumitur quod forma fuerit seruata & alia necessaria: vt docet in simili Panor. in c. nisi de preben. & forma intrinseca præsumitur. l. sciendum, ff. de ver. oblig. cap. si forte, de elect. lib. 6.

*Clericus in
ordinatione
promittit
quod fidei
catholicæ
tenet.*

31 Et in concilio Tolera. xj. fuit statutum, vt antequam clericus crearetur, canone promitteret scriptura propria, vt fidem catholicam syncera cordis deuotione teneret, iustè ac piè viueret, etc. *quoniam, 23. distin.* quod tamen hodie non seruatur.

32 Aduertendum est, quod interdum confertur tonsura, & alij ordines à suo episcopo, & quandoque ab alieno, si concedatur à suo episcopo, qui dicitur ratione originis, domicilij, vel beneficij: c. cum nullus, de temp. ordin. in 6. opus est, vt ipse concedat literas probatorias, & authenticas: verum quia in eis sæpius erratum videtur: ob id sic concipi solent.

*Formula literarum tonsuræ, &
in his requisita.*

Ioannes miseratione diuina, ac sanctæ sedis Apostolicæ gra-

tia, N. Episcopus, notum facimus vniuersis, quod nos anno & die infra scriptis, & in Ecclesia parochiali de Lesato nostræ diocesis officium visitationis exercendo, dilecto nobis in Christo Petro Robin, filio Petri Robin, & Ioannæ coniugium dicti loci de Lesato nostræ diocesis oriundo, in & de legitimo matrimonio procreato (prout fide dignorum testimonio nobis facta fides extitit) ætatèque, literatura, & aliàs idoneo comperto tonsuram contulimus clericalem, militiæ clericali adscribendo eundem. Actū vbi supra sub sigillo nostro magno rotundo, die 20. Aug. anno incarnationis Domini millesimo quadregesimo primo, testibus Ioanne Rotelino, & Gaspare Rito ad hoc vocatis, de mandato D. P. Rochet Secret.

Sicut autem Episcopus tonsuram conferat bastardo, solet addi dispensatio sic, & cum eodem super defectum natalium, quem patitur de presbytero genitus & soluta: vt etiam ad minores ordines promoueri, & beneficium ecclesiasticum, cui cura non imminet animarum si sibi canonicè conferatur, recipere, & retinere, liberè & licitè possit, & valeat, huiusmodi defectu non obstante, eisdem auctoritate & tenore dispensauimus, & dispensamus. In cuius, &c. Et ista dispensatio elicitur ex c. i. de fil. presb. lib. 6. de qua scribam, in tracta. dispensa. super defectu natal. inferius in secunda parte.

3 Notanda sunt in his literis tonsuræ requisita. Primò requiritur nomen episcopi in literis [quod probatur in c. in nomine. 73. dist. c. ego N. de iureiuran.] Ioannes, &c. nec solet cognomen addi, quia ex nomine satis est certus.

*Dispensatio
episcopi cum
bastardis
ad tonsuram
& ad benefi-
cium sum-
plex.*

*Requisita
in literis
tonsuræ.*

tus: ideo non debet amplius demonstrari, ut habetur in l. aff. de dote preleg. & notoria demonstratione non indigent. l. in prorem. ff. de act. emp. & si sola nominis commemoratio quicquam ambiguitatis non pariat, non fit alia expressio, per rex. in l. hac consularissima. C. qui testam. fac. possunt. vbi gl. nisi nomen & cognomen esset de forma, ut docet Alexan. cons. 27. v. 16. in 6. vol. & Alber. in tract. stat. in ver. instrumentum primo.

Episcopus debet recognoscere quis a Deo & a sede Apostolica habere.

4 Etiam in his literis solet describi miseratione diuina, & sanctae sedis Apostolicae gratia, ut etiam a sancta sede recognoscat se episcopatum habere. ca. ego N. de iur. iurando. alioqui priuari posset episcopatu, si nollet recognoscere sedem Apostolicam: ut scripsi in art. 2. tract. v. benef. ante vacatio. in cons. Reg. vbi scripti illos Principes, qui neminem nisi solum Deum in temporalibus recognoscunt, hac phrasi vti solere, gratia Dei seu diuina gratia, seu clementia: alios vero non maxime episcopos nisi sapiant haeresim, volentes Papam sua dignitate priuare: & tunc Papa debet eos episcopatu statim priuare, quia sic indignos se reddiderunt: & ego vidi quendam episcopum, qui nolebat hanc adijcere clausulam, [sanctae sedis Apostolicae gratia.] ideo praesumendum erat contra eum, & exitus acta probauit, &c.

5 Secundo, exprimi debet nomen episcopatus, videlicet Paris. episcopus vel alius, & hoc solet certum episcopum facere, ut cognoscamus, an quis a suo episcopo sit tonsuratus: ut docet per c. a. & per totum de temp. ordina. lib. 6.

6 Tertio debet exprimi in his literis, annus & dies date tonsurae: alioqui instrumentum sine anno & die non valet. l. generali. C. de rah. lib. 10.

Locus concessae tonsurae exprimendus.

7 Quarto, locus in quo est concessa tonsura exprimi debet. gl. vlt. in extrauaga. executabilis. 10. a. 22. & Specul. in tit. de instr. edit. §. 1. imo quidam locum loci ponunt, sic, Datu Paris. in templo nostrae Dominae, vel in aula episcopali: & prodest ad euitandam falsitatem, sed non est necessarium. ut testatur Ioan. de grassis, in tract. de substantia procura. in verbo actum in ciuitate: & ego in

his maxime vidi conscribi locum loci, [vt in ciuitate Paris. & in ecclesiastiali, &c.]

8 Quinto, exprimi debet nomen & cognomen eius, cuius data est tonsura, ad euitandum dubia & æquiuocationes de alio. l. ad recognoscendos. C. de inge. & manum. l. hac consularissima. C. qui test. fac. poss.

Nomen & cognomen recipiens tonsuram eiusque patris est exprimendum.

9 Sexto, nomen & cognomen patris ordinandi, & nomen matris, ex quibus progenitus est is, qui tonsuram suscepit, ut sciatur an sit filius legitimus, & ex quo ortus sit, & si pater mortuus sit, dicitur filius quondam talis. l. eius. ff. si certum petat. vbi gloss. & Doct.

10 Septimo, debet exprimi locus, in quo illi, qui suscipiunt tonsuram, degunt, ut dignoscatur, an episcopus potestatem habuerit dandi tonsuram illis: & solet dici loci talis de Balianicis nostrae dioecesis vel a Lesato: quia nullus potest ordinare clericum alterius dioecesis. c. a. per totum, de temp. ordina. lib. 6.

Natus an sit tonsuratus ex legitimo matrimonio licet testari debent.

11 Octauo, debet fieri mentio, quod is, qui tonsuram suscepit, natus est de legitimo matrimonio, & sic episcopus, vel ab eo delegatus, antequam confert tonsuram, debet duos saltem audire testes de hoc, & postea in literis attestari: alioqui non valebit tonsura collata bastardo, licet episcopus possit secum dispensare, etiam ad minores.

12 Sed non censetur dispensatum, si hoc non fuerit expressum, vel si episcopus nesciat defectum. c. 1. no. vbi Gloss. & Doct. de eate & quali. lib. 6. cap. 1. de filijs presbyt. Ibidem. Ideo superius scripsi dispensationem, quando episcopus confert tonsuram illegitimo.

13 Nono, debet fieri mentio ætatis legitime, videlicet quod tonsuratus inuentus est in ætate legitima, ergo super hoc debet sciscitari episcopus a testibus, & parentibus, quibus etiam cum aliis in hoc creditur. l. de eate. ff. de minor. vbi Bart.

Licet tonsuratus ætatem & scientiam attestantur, quibus creditur.

14 Quarto, infanti non debet conferre tonsuram, nisi religionem intraret. c. si. de temp. ord. lib. 6.

15 Et licet fiat mentio testium, tamen creditur his literis, tam super ætate,

quàm super matrimonio, per c. post cessionem, de probat. nisi quis vellet probare contrarium.

16 Decimò, de literatura promonendi etiam solet fieri mentio in his literis, quòd est inuentus idoneus in literatura, per cap. cum in cunctis, de electionibus. Nam illiterato conferri etiam tonsura non debet. d. c. fin. ibi illiterato: nec dicitur illiteratus, si legere sciat, vt superius scripsi: & in hoc etiam creditur his literis, nisi quis eas falsas probare vellet, super quibus est prius cogitandum.

17 Vndecimò, debet testari se dedisse ei tonsuram clericalem, eum adscribendo militiæ clericali, quòd potest vt plene scripsi, in fine concord. Franciæ contra Pet. de Ferrariis contrarium dicentem: quia ea quæ spiritu Dei aguntur, non sunt sub lege: vt docet Diuus Paul. ad Gal. 5.

Testes in
tonsura
necessarij.

18 Duodecimò, debent in fine literarum duo saltem testes inscribi: vt in ore duorum vel trium stet omne verbum. cap. licet vniuersis, de testibus. c. relatum, de testam. licet literis quo ad hoc episcopi sigillo signatis crederetur. cap. post cessionem, de probat. sed stylus est seruandus.

Data, sigillum & secretarij signum in tonsuræ se debent.

19 Decimotertiò, datam literarum apponi necesse est, & quo die hæc gesta sunt, vt plenè scribit Ioannes Andreas in si. lib. 6. & ego in formamandat. in fine concordatis, & iste literæ sic confectæ faciunt fidem: ideo si ista non sint in literis tonsuræ, impugnari solent.

20 Decimoquartò, attestatur episcopus literas sub sigillo suo esse confectas: nam sigillum episcopi in literis apponi debet, & postea probant literæ, interuenientibus alijs necessarijs: d. c. post cessionem: vbi Doct. de probationibus: & dicere debet an sit sigillum rotundum, vel longum, magnum vel paruum: vt Doctor. notant in c. significauit, de appellat. & in cap. inter dilectos, de iud. instrument.

21 Decimoquintò, episcopi secretarius subscribit se in fine illis literis, de mandato episcopi, id se fecisse attestans, vt in l. hac consultißima. C. de testa. ibi, si non autem testantur subscripserunt. Multa super hoc

scripsi in tracta. nomina. q. 10. Hoc procedit, nisi episcopus se subscribat: quia tunc alia non requiritur subscriptio, cum maior sit episcopi auctoritas, quàm secretarij eius. [Regula est quod tonsura est probanda literis ad hoc factis. Nec probatur per literas aliorum ordinum. Limitatur ex diuturnitate temporis. Panor. in cap. fraternitatis, de cleri. non resid. Fel. in cap. super his. col. 9. de accus. & cons. 2. excellens docto. numer. 29. & 32. quia ex diuturnitate temporis omnia præsumuntur solemniter facta. l. si filius. C. de pen. heredit. Secundò propter integritatem ordinantis, quia non est verisimile quòd episcopus contulisset ordines sacros, nisi primò vidisset tonsuram. Panor. not. primò in c. nisi. per illum text. de prob. Et sic præsumendum est pro quolibet episcopo, siue fortè pro alieno, & ceteris qui non curant de ouibus, quia mercenarij & potatiles, vt plurimum sunt. Tertio si incidenter probande essent literæ tonsuræ, vt pote si velim probare tonsuram resignantis, mortui fortè, vel illius in cuius locum subrogari cupio, tunc sufficit aliquis probare literas aliorum ordinum. argu. l. quotiens. & ibi. not. C. de iud. Panor. in ca. illud. de præsum. & sufficit producere signaturam resignantis mortui, vel alterius quando incidenter eam produco, & sic in forum iudicij seruari vidi.

22 Et sic patet tonsuram literis probari debere, cum de ea fiant: vt hic per text. in l. licetis pro si qua per calumniam. C. de episcopis & cleric. banda. ibi Iacob. Butrig. & Pet. de Veronia, in additio. ad eum: & Guido Pape quæstio. 582. reperitur. & text. in cap. legum. 2. q. 1. Ibi, ordinatus à suis ordinatoribus literas accipere iubetur. Chas. a. in consuetu. Burgund. in tit. des iustices. §. 6. gl. font creues. nu. 12.

23 Quòd non procedit, si dicatur scripturam esse amissam, quia tunc per testes non el probari poterit, per l. testium. in fin. ff. de rebus quæstibus. Ias. in repetitione l. admonendi. colu. do tonsuræ 67. num. 186. ff. de iureiurand. & in l. hac consultißima. Cod. de testam. Guido Pape in decis. 474. de materia. facit. si solemnibus. Cod. de iud. instrum.

24 Inò etiam probari posset tonsura per
vnam

unum testem. Bald. & Fel. in calicet vniuersis. in fin. de testib. quod limitauit quando ex hoc fieret magnum alteri præiudicium, utpote, si litigarem super beneficio: nam eo casu saltem per duos testes probatio fiet, per dictam l. testium. secus quo ad hoc ut iudex ecclesiasticus cognoscat. [Nam eo casu etiam possessio & habitus clericalis sufficit: teste Bald. in cap. dudum. i. col. m. vlt. de elec. 3. cap. si iudex. de sent. excom. lib. 6. Perr. Gerard. sing. 49. nota regulam, quia hoc casu res est parui momenti: vel nisi probaretur, quod obstante impedimento scriptura fieri non potuit. teste Nicol. Mil. in verbo probatio capellanatus.]

25 Et tunc potest hæc probari per testes, cap. 2. § 3. de cleric. peregrinan. nec sufficeret probare se esse in possessione clericatus per testes quo ad beneficia obtinenda, nisi probaret se clericum: vt docent Ioann. Andr. Archidi. & alij in cap. si iudex. de sent. excommunic. Gemm. conf. 91. præmittit. col. 1. Probis in cap. 2. de tempor. ordi. libr. 6. & Boer. in decis. Burdegal. quest. 171. si super. col. pen. vbi dicit repellendum quem in beneficialibus, nisi probet se clericum, sicut canonicus, vel beneficiatus probat se canonicè institutum. Archi. in c. ordinari. in verb. exhibere. de offic. ordi. libr. 6. [Et sic censuit Senatus contra: de quo scribit Ioan. Gallus in q. per arresta. q. 71. anno quo supra.]

26 Et sic in beneficialibus dicerem non posse probari tonsuram, nisi per scripturam, si nõ probetur eius amissio: vel quod non sit facta scriptura ratione impedimenti, sed in alijs casibus, vbi non est magnum præiudicium, vt in peregrinante, de quo dubitatur, an sit clericus, vel sacerdos, tunc & per instrumenta, & per testes probatio fiet. cap. 2. § 3. de cleric. peregr. alioqui infinitæ fierent in his beneficijs fraudes, & multæ falsitates committerentur, quibus est obuiandum: & hoc dicerem esse tam de iure canonico, quam ciuili, licet hoc dicant de iure canonico probari posse per testes, sed non de iure ciuili. [Etiam dicerem tonsuram non posse probari testibus, si fuerit firmel probata falsa, & non esse in registro collationum, alioqui daretur materia fal-

sum fabricandi, & delinquendi, quod iura abhorrent. l. iurigenium. §. si paciscar. ff. de pactis. & per indirectum falsa tonsura vera probaretur, quia testes postea de ea depnerent: & ita consului.]

27 Imò non solum oportet probare tonsuram literis, sed etiam quoslibet alios ordines. Antonius in ca. de clericis peregrinan. quem refert Felin. in ca. super his. vol. 9. numer. 18. in vltim. conclusione, de accus. quia vna res non debet diuerso iure cenferi. l. eum. ff. de vsucapionibus.

Ordines literis probantur.

28 Nec sufficeret ostendere literas sacerdotij, nisi alias etiam literas ordinum ostenderet, quia per saltum posset esse promotus. can. 1. de cleric. per saltum promotio: alioqui frustra fieret scriptura de quolibet ordine, si per ipsam non esset probandum, nisi esset integritas ordinantis. Panor. inc. nisi, de præb. & diuturnitas temporis eo casu literas presbyteratus ostendere sufficeret. Panor. in c. fraternitatis, de cleric. non residen. Felin. in d. c. super his, & consi. 2. excellens doctor. §. c. num. 29. & 32. [Nempe eo casu præsumptio est magna pro ordinante, quod tonsuræ literas viderit, non tamen plene probat in beneficijs: vt in d. c. fraternitatis. Doct. tradunt, maxime quando literæ tonsuræ fuerunt probatæ falsa, quia tunc præsumitur episcopum fuisse motum his falsis literis, & sic non esset aliqua præsumptio pro literis maiorum ordinum: alioqui per indirectum falsum probaretur. Putarem tamen sufficere, quando incidenter probanda tonsura esset, utpote si vellem resignantem probare fuisse clericum, producerem literas superiorum, vel aliquas ordinum, non exigitur vlla probatio: vel si vellem probare ius illius, in cuius locum subrogatus sum: vt probatur in l. quotiens. C. de iud. per ea que Panor. scribit in c. illud. de presump. maxime ratione diuturnitatis temporis. l. si filius. C. de perit. hered.]

Literas sacerdotij an sufficiat ostendere.

29 Etiam requiritur, quod clericus deferat tonsuram ad modum spheræ in capite, alias peccat: quia venit contra præceptum. cap. prohibere. 23. distin. 1. bi præpos. Me diola. hoc asserit: debet etiam vestes deferre

Clericus nõ deferens tonsuram peccat.

decentes. *esp. cler. ibi. & in clem. vlt. de vita & honestate. cler. Boer. in decis. Burdegal. q. 69. super questione.*

De literis dimissoriis.

Interdum tonsura à non suo confertur episcopo iure, vt pote quando ordinatus habet à suo episcopo literas dimissorias, per quas episcopus subdito concedit, eamque dimittit episcopo alieno ordinandum.

2 Et aliquando istæ literæ sunt speciales, vt possit à tali episcopo ordinari, & tunc ab alio ordinatus nõ iuuabitur ordinibus sibi collatis: quia non habet ad hoc concessionem: nam postquam est concessum de vno, de alio est prohibitum. *l. cum prior. ff. de iud. c. nonne. de præsumpt.*

3 Aliquando literæ sunt generales, vt quis possit ordinari à quocunq; antistite, gratiam & communionem sedis Apostolicæ habente, *vt in c. pen. de præser. vnde si episcopus fuerit excommunicatus, suspensus, interdicitus, vel hæreticus, schismaticus, non poterit tonsuræ, vel alios ordines conferre, nec proderit ordinato. c. quod seden. de offi. ord. vbi gl. alia iura adducit, etiam quia ad illum non est dimissus hic ordinatus: ergo sine literis dimissoriis esse censetur.*

4 Vel etiam sunt generales ad quoscunque ordines, vt omnes ordines, à tali episcopo, vel à quocunque antistite sumere possit: nam & quâdoq; aliquis sumit tonsuram, vel alios ordines ab alieno episcopo, in dicecesi tamen ordinati, interdum extra dicecesim, de quo inferius dicitur: & ego scripsi in tract. nomi. q. 14. num. 42.

Cautela vt *5* Vnde si quis à non suo episcopo tonsuram sumpserit sine dimissoriis, cautela est, vt impetret literas perinde valere à Papa, vt illa tonsura perinde valeat, ac si data & concessa à suo fuisset episcopo: & hoc antequam alios sumat ordines, & antequam eidem conferatur beneficium: & hoc à Papa, non à pœnitentiariis, qui super hoc dispensare non possunt. *cap. i. in fin. de temp. ord. mand. in 6. quia si initium debile sit, superædificari valde non potest. ca. principatus. u. q. 1. egi. ff. de except. rei iud.*

6 Nunc videndum est, quia de dimissoriis agitur, à quo hæ literæ dimissoriæ concedi valeant? Respon. ab episcopo originis, dummodo sit electus & confirmatus, possit licet non consecratus. *capit. cum nullus. de temp. ord. mand. in 6. vbi dicit etiam concedi ab episcopo domicilij, & beneficij, & à vicario generali episcopi, ac à capitulo sede vacante. Ibidem Perus. in c. fin. in fi. eo titul. Inferiores ergo has literas concedere non possunt. d. ca. cum nullus. nisi hoc facerent ex legitima consuetudine. gl. & Doct. ibi, & Ausred. in decis. 450.*

7 Imò superior, scilicet Archiepiscopus iure Metropolitano subditis suffraganeorum tonsuram, vel ordines seu dimissorias concedere non potest; *Perus. & alii in d. c. nullus. quibus cōcedere possunt.*

8 Papa tamen iure suo has concedere Christianis omnibus potest. *cap. i. de temp. ord. lib. 6. ibi nisi à nobis specialem licentiam habeant, quia est generalis episcopus totius mundi. ca. fraternitatem. 71. distin. 8. c. cuncta, per mundum. q. 3. in eo tamen quod contulit beneficium alicui, vel episcopatum, nõ reseruat sibi ordines, saltem de consuetudine Franciæ, quicquid dicant doct. in d. c. cum nullus.*

Formula dimissoriarum literarum.

Videamus quæ debeant hæ literæ dimissoriæ continere, Respon. Primo nomen concedentis, vt dixi in tonsura. & cognomen illius, cui conceduntur, & permissio, quæ sic solet conscribi.

Ioannes, &c. Petr. &c. vt à quocunque D. Antistite ritè & canonicè promotò gratiam & communionem sanctæ sedis Apostol. obtinent. quem propter hoc adire malueris primam tonsuram accipere, & ad accolytatum ceterosque minores etiam subdiaconat, diaconat. & presbyterat, sacros ordin. statutis à iure temporibus